

RAHANDUS-
MINISTEERIUM

MINISTRY of FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

Urmas Siigur
SA Tartu Ülikooli Kliinikum
kliinikum@kliinikum.ee

Meie kuupäev digitaalallkirjas nr 12.2-1 /01362

Järelevamemenetluse lõpetamine

Austatud härra Siigur

Riigihangete seaduse (RHS) § 104 lg 1 p 1 alusel ja lähtudes AS Retent esindaja Hendrik Pindmaa (edaspidi Taotleja) 15.01.2014 taotlusest (edaspidi Taotlus) viis Rahandusministeerium läbi järelevamemenetluse SA Tartu Ülikooli Kliinikum (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke nr 158120 "SA Tartu Ülikooli Kliinikum Maarjamõisa meditsiinilinnaku laborimööbli ostmine" (edaspidi riigihange nr 158120) üle.

Taotleja hinnangul vastab riigihanke nr 158120 toodete spetsifikatsioon Köttermann GmbH poolt toodetava laborimööbli spetsifikatsioonile, mistõttu ei saa riigihankes osaleda Eesti tootjad ega maailma juhtivad laborimööblitootjad. Taotleja hinnangul eirab Hankija riigihanke nr 158120 korraldamisel RHS § 33 lg 8 nõudeid.

16.01.2015 kirjaga nr 12.2-1/00860 algatas Rahandusministeerium riigihanke nr 158120 üle järelevamemenetluse ja palus Hankijal edastada omapoolsed selgitused Taotluse kohta. Hankija edastas 21.01.2015 Rahandusministeeriumile selgitused, sh 23.01.2015 täiendavad vastused Rahandusministeeriumi küsimustele.

Tutvunud järelevamemenetluse käigus kogutud tõenditega, teatame järgmist.

1. Taotluses esitatud kokkuvõtlikud põhjendused

Taotleja märgib Taotluses, et riigihanke nr 158120 tehnilises kirjelduses märgitud mõõtudega nelikanttoru (terasprofiielist alusraam mõõtmetega 25 x 20 x 5 mm) ei toodeta ja antud mõõtudega toru muudab mööbli ebamõistlikult raskeks. Hankija seisukohad on Taotleja hinnangul vastuolulised. Hankija ei nõustunud Taotleja ettepanekuga kasutada korpuste materjalina 1 mm terase asemel 1,5 mm terast. Samuti välistas Hankija alumiiniumi kasutamise tõmbekappide ja laborimööbli juures, ei nõustu kasutama laminaati tõmbekapi juures jms.

Avaldaja leiab, et Hankija poolt nõutud laborimööbli spetsifikatsioon vastab üheselt Köttermann GmbH poolt toodetava laborimööbli spetsifikatsioonile. Avaldaja hinnangul on seetõttu hankes osalemisest välistatud Eesti tootjad ja maailma juhtivad laborimööblitootjad nagu Flores Valles, Waldner ja Vesemann.

Taotleja palub Rahandusministeeriumil kontrollida, kas riigihanke nr 158120 korraldamine vastab RHS § 33 lg 8 nõuetele.

2. Hankija kokkuvõtlikud selgitused järelevamemenetluses

Hankija möönab, et tehnilises kirjelduses oli ekslikult sätestatud terasprofili nõue 25 x 20 x 5 mm. Hankija muutis nõude 25 x 50 x 2 mm, sh pikendas pakkumuste esitamise tähtaega.

Seoses korpuste materjali asendamise ettepanekuga asendada 1 mm teras 1,5 mm paksuse terasega, märgib Hankija, et jääb tehnilises kirjelduses toodud nõude juurde, kuna 1,5 mm paksune teras muudaks kõik mööbli korpuste konstruktsioonid ligikaudu 50% raskemaks.

Kuna laborimeditsiin on väga kiiresti arenev eriala, on Hankija jaoks oluline paindlikult kujundatud töökeskkond, et selles oleks võimalikult lihtne teha muudatusi, kui need tulevikus vajalikuks osutuvad. Seetõttu peab ka mööbel olema kerge ja lihtsasti ümberpaigutatav. 1 mm paksune materjal vajab ka oluliselt vähem toorainet võrreldes 1,5 mm materjaliga.

Hankija on korpuste materjali tehnilise kirjelduse koostamisel lähtunud põhimõtetest, et 1 mm materjal on funktsionaalne, innovaatiline ja keskkonnasäästlik ning Hankija jaoks on need aspektid olulised. RHS § 3 p 6 järgi peab hankija võimaluse korral eelistama keskkonnasäästlikke lahendusi.

Seoses alumiiniumi ja laminaadi kasutamise/mittekasutamise nõuetega märgib Hankija, et tegemist ei ole vastuoluliste tingimustega.

Hankija selgitab, et töö spetsiifika ei vaja tööpindadel kemikaalidele resistentset laminaati, kuna tavatööpindadel agressiivseid kemikaale ei käsitleta. Küll aga toimub selliste ainete (n kontsentreeritud happed ja alused) intensiivne kasutamine tõmbekappides, mistõttu ongi seatud nõue tõmbekappide töötasapinna keraamilisele materjalile.

RHS § 3 p 1 järgi peab hankija kasutama rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt. Kemikaalikindlad tööpinnad on pakkumises eraldi spetsifitseeritud – tavatööpinnad on neist eraldatud ja tavapindade korral on hankija lubanud pakkuda odavamast laminaadist katteid, just eesmärgiga otstarbekamalt kasutada hankija raha.

Alumiiniumi kasutamise välistamise kohta tõmbekappide ja laborimööbli juures märgib Hankija, et samade tugevusomadustega alumiiniumkonstruktsioonid on esiteks suuremate mõõtmetega. Teiseks on alumiiniumkonstruktsioonid sama tugevuse juures ka tunduvalt kallimad. Samuti on Hankijale oluline keskkonnasäästlikkuse aspekt – ühest materjalist (st terasest) valmistatud mööbli utiliseerimine on tulevikus (pärast paari-kolme dekaadi) oluliselt lihtsam võrreldes segumetallist toodetega (alumiiniumi kasutamine tähendabki sisuliselt segumetallist – alumiiniumist ja terasest – valmistatud tooteid).

Kokkuvõttes ei leia Hankija, et rikuks RHS § 33 lg 8, mille kohaselt tehniline kirjeldus peab tagama kõigile pakkujatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks ega tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentsile. Hankijal on õigus koostada tehnilised nõuded vastavalt hankija tegelikele vajadustele. Riigihangete seadus ei kohusta hankijat ostma midagi, mida hankija tegelikult ei vaja ja milline nõue oleks ilmses vastuolus hankija kohustusega kasutada rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt.

Täiendavalt selgitas Hankija, et Riigihankes nr 158120 on võimalik pakkuda nii valmistooteid kui ka hankelepingu täitmise käigus valmistatavaid tooteid. Hankija märkis, et kuna hanke maht on niivõrd suur, ei ole tõenäoliselt ühelgi pakkujal [*hanke mahtu kuuluvaid*] tooteid valmis kujul laos ning mööblit tuleb hanke võitmise korral nagunii alles tegema hakata. See tähendab aga ka seda, et vajadusel on tootjal võimalik hanketingimustele vastamiseks näha oma tootepartiis ette ka mõningaid muudatusi.

Hankija ei ole nõus Taotleja väitega, et hanke spetsifikatsioon on koostatud nii, et pakkuda saab ainult Köttermann GmbH tooteid. Hankija mõonab, et on hanke tehnilises kirjelduses võtnud eeskujuks ka Köttermanni tooteid kui innovaatilisi ja keskkonnasäästlike lahendusi. Taolise spetsiifilise hanke korral nagu Kliinikumile laborimööbli tellimine, oleks hankijal vaid endal varasemast olemasolevate toodete kasutamisest saadud teadmiste ja kogemuste najal uute ja innovaatilisemate omadustega asja tingimuste koostama hakkamine äärmiselt ebamõistlik.

RHS § 33 lg 7 keelab tehnilistes kirjeldustes nimetada kindlat ostuallikat, protsessi, kaubamärki, patenti, tüüpi, päritolu või tootmisviisi, mis võiks anda mõnede pakkujatele või toodetele eeliseid teiste ees või nende osaluse välistada, välja arvatud juhul, kui lisaks ei ole märgitud „või sellega samaväärne”. Hankija ei ole eelnimetatu vastu eksinud.

Samaväärsete toodete pakkujaid on tõenäoliselt mitmeid, ning nagu eelpool selgitatud, saab neid valmistada ka hankelepingu täitmise käigus.

3. Rahandusministeeriumi poolt tuvastatud asjaolud, põhjendused ja järeldused

RHS § 33 lg 8 kohaselt peab tehniline kirjeldus tagama kõigile pakkujatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks ega tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentsile.

Rahandusministeeriumi hinnangul saab RHS § 33 lg 8 nõude eiramise kaasa tuua ka olukord, kus hankija kirjeldab hankelepingu eset küll selle omaduste ja funktsionaalsete nõuete kaudu, kuid samas on tehnilise

kirjelduse nõuded kopeeritud konkreetse tootja toote spetsifikatsioonilt ja teistel pakkujatel puudub võimalus nõuetele vastavaid tooteid pakkuda, sh hankelepingu täitmise käigus valmistada.

Tehnilise kirjelduse koostamisel ei ole hankijal iseenesest keelatud eeskujuks võtta ka teatud valmistoodete tehnilisi spetsifikatsioone, kuid seejuures peab hankija alati järgima, et tehniline kirjeldus võimaldaks tagada RHS § 33 lg 8 nõuete täitmist, st ei tekitaks põhjendamatuid takistusi riigihanke avamisel konkurentsile.

Käesoleval juhul möönab Hankija, et võttis tehnilise kirjelduse koostamisel eeskujuks mh Köttermanni tooteid kui innovaatilisi ja keskkonnasäästlike lahendusi, kuna Hankija enda teadmiste ja kogemuste põhjal oleks innovaatiliste asjade ostmisel tingimuste koostamine olnud ebamõistlik.

Hankija selgitustest nähtuvalt saab riigihankes nr 158120 pakkuda ka hankelepingu täitmise käigus valmistatavaid tooteid.

Hankija põhjendas Taotluses käsitletud nõuete vajalikkust. Rahandusministeeriumi hinnangul saab Hankija põhjendusi pidada asjakohasteks ja veenvateks, mistõttu puudub Rahandusministeeriumil alus Hankija põhjendustes kahelda või neid ümber lükata.

Riigihangete registrist nähtub, et Taotleja taotles 23.01.2015 pakkumuste esitamise tähtaja pikendamist minimaalselt 14 päeva võrra seoses sellega, et Hankija muutis Taotleja jaoks olulisi tingimusi, mis senini ei võimaldanud Taotlejal pakkumuse esitamist. Hankija pikendas pakkumuste esitamise tähtaega kuni 17.02.2015.

Rahandusministeeriumile ei nähtu tuvastatud asjaolude põhjal, et riigihankes nr 158120 saaks pakkumuse esitada üksnes Köttermann GmbH või pakkuda saaks üksnes Köttermann GmbH tooteid.

Tuginedes eeltoodule ja lähtudes RHS § 104 lg 1 p 1 ning võttes arvesse, et tuvastamist ei leidnud RHS § 33 lg 8 ja RHS § 3 p 4 nõuete eiramine Hankija poolt, lõpetab Rahandusministeerium järelevalvemenetluse riigihanke nr 158120 „SA Tartu Ülikooli Kliinikum Maarjamõisa meditsiinilinnaku laborimööbli ostmine“ üle.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristel Mesilane
osakonnajuhataja asetäitja
Riigihangete ja riigiabi osakond

Teadmiseks: AS Retent, madis.uudam@retent.ee

Madli Juhani 611 3931
madli.juhani@fin.ee